

4. El cultiu dels presseguers (Jóc)

Informador: Miquel Català

Edat: 67 anys

Transcriptors: J. Veny, M. Adam, L. Pons

Enquestadors: J. Comas, J. Veny

Data: 15 juliol 1971

Observació: Enregistrament en casset

4

El cultiu dels presseguers

(Jóc)

əβ,anz ð i β'ɛ ˈ,ajβrəz ən ək,estə rəzi'u | s i f'ɛjə ˈblats ˈsiβ'aðəs ˈblat ˈindi ˈtr'ufəs ˈm'unzəs | i ˈɛrβə ˈpə l'əz b'estis | əmpr'es | sə β,a kuməns,a ðə plənt'a ˈkalk ˈajβrə ˈprənsipaləm,en prəsəɣ'ɛs ˈpərk'ɛ | l əβrikut,e flur'ej | m,as əβi,at ən ək,ɛj pə'is ˈi r,iskə ðə sə zəl'a || əl prəsəɣ'e ˈɛz un ˈajβrə ˈkə β'a ˈf,ɔrsə β'ɛ ˈəs'ɪ ˈmɛ ˈi k,al ˈum m,un də sw'ɛnʃ pə ˈl əntɾətən'e | əl k,al təl'a l iβ,ɛrˢ | əl k,al əspərɜ'a ˈpə l əm,ɔr k i ,azi pas kl'ɔkə || ə lə priməβ'ɛrɛ ˈə l k,al turn'a ˈəspərɜ'a | i suβrət,ut ə l ist'iw ˈpə l əm,ɔr kə j ,azi pas p'uɫs ˈi ˈər'ajəs || indəpəndəmm'en ˈdəs trəttəm'ɛns | kal ˈtəβ'ɛ ˈasklər'i ˈəs pr'ɛsəks | pərk'ɛ ˈs i s əsklər,iəm p'as ˈrəstər'iən ˈm,asə pit'its | i sə pur,iən pas b'ɛnrə || əmpr'ɛs ˈtəβ'e ˈl ,ajβrə əlzə puðr,iə pə ˈnuðr'i ˈi ˈli purtər,iə k'oʔ || um pr'ɛsək ˈpər s'ɛrə | bu ˈpə lə b'ɛndə | k,al kə s'iyi | pəsabləm,en gr'ɔs || pər ədz'emplə | si | tən,iw ən unə br'anjə ˈb,uj' pr'ɛsəks ˈkə | bus fər,an uŋ kil'o ˈi əm puð,ɛw f'ɛ sɛŋ fr'ajs | mɛ ˈs i s,un mɛs pit'its ˈdəz,a bəlɾ,an mɛs p,ɔk əl kil'o ˈi əŋ kəlɾ'a ˈmɛs ˈs ,ɛt a ð'irə ˈk əŋ ɫ,ɔʔ d əŋ k,alɾə b'ujt ˈəŋ kəlɾ,a s'ɛdzə ˈə l kil'o ˈi ˈə l ɫ,ɔʔ d ən f,ɛ sɛŋ fr'ajs ˈnə fər,ɛm siŋkw'antə ˈdəŋ | nu ŋ kəlɾ,a ðus kil'ɔs | pər f,ɛ sɛŋ fr'ajs | i nus kəlɾ'a tr,ɛntə ðus pr'ɛsəks || kum əl pr,ɛsək ,ɛs kumpuz'at | də f,ustə s ,ɛt a d,irə l pin'ɔʔ | i | lu ,altɾə ,ɛs pəl s,ɛrt tut ˈajɣə | l,u kə k,ɔstə ən l ,ajβrə pər fɛ βən'i | k əl f,a pən'a | ,ɛz əl pin'ɔʔ | s ,et a ð'irə lə f'ustə | si ˈə l ɫ,ɔʔ də fe tr,ɛntə ðus pin'ɔls ˈəŋ f,a kə β'ujt | l ,ajβrə sə n tr,ɔβə miɫ'u | j əmbə m,ɛnuz əŋgr'ɛ ˈm,ɛnus f'ɛms | sər'a ˈmez ɣw'apu | i l ,aj dəspr'ɛs | pur,a turn,a pruðu'i unə rə rək,oltə nurm'alə | tənd'is kə | si | s i d,iʃə t'ut | l ˈajβrə ˈl ,aj dəspr'ɛs | pruðuɪr,a p' r'ɛ || kw,an lə rək'oltə ,ez əβiŋg'uðə | k,al təβe f'ɛ ˈum m,un d ətənsj'u ˈpəlz ə k'uɫə | sə t,ɛnən p,az də k,uɫə t,udz əl k'ɔp | k,al kə sə k'uɫin | k,alkə ð,iə əβ,aj kə s'iyim məð,urs | da mən'ɛrə kɛ ˈə lz əspədi'a ˈp,uɣin supurt,a əl bi'adzə | prɔ məz'urə ˈkə sə n tr,ɛw kalk'un | əlz ˈaltrus | kə s,um mɛz əndərər'its | kr'ɛʃən | i əl b,ud də k,alkə ð'ia | sə p,ɔðəŋ k'uɫə | i əf'ins | kal pəs'a ˈs,iŋk u sis k,ɔbz əl mət,ɛf ˈajβrə | pər k,uɫə t,utə lə rək'oltə

4

El cultiu dels presseguers

(Jóc)

Abans d'hi haver aibres* en aquesta regió, s'hi feia blats, civades, blat indi,* trufes,* monges,* i herba per les bèsties; emprés* se va començar de plantar calque* aibre,* principalment* presseguers, perquè l'abricoter* floreix massa aviat en aqueix país i risca* de se gelar. El presseguer és un aibre* que va força bé ací, mes hi cal un munt de suenys* per l'entretenir;* el cal tallar a l'hivern, el cal asperjar* per l'amor* que hi hagi pas cloca;* a la primavera, el cal tornar a asperjar* i sobretot a l'istiu* per l'amor* que hi hagi pas polls i aranyes.

Independentment dels tractaments, cal tabé* esclarir els préssecs, perquè, si s'esclarien pas, restarien massa pitits* i se porien* pas venre;* emprés* tabé* l'aibre* els.e* podria pas nodrir i li portaria coc.*

Un préssec, per sere* bo per la venda, cal que sigui passablement gros; per exemple, si teniu en una branca vuit préssecs que vos faran un quilo i en podeu fer cent francs; mes, si són més pitits,* déjà* valran* més poc el quilo i en calrà* més, c'est a dire,* que en lloc d'en calre* vuit en calrà* setze el quilo i al lloc d'en fer cent francs ne farem cinquanta; donc,* nos en calrà* dos quilos per fer cent francs i nos calrà* trenta-dos préssecs. Com el préssec és compost de fusta, c'est a dire,* el pinyol, i lo* altre és pel cert tot aiga,* lo* que costa en l'aibre* per fer venir, que el fa penar, és el pinyol, c'est a dire,* la fusta. Si al lloc de fer trenta-dos pinyols en fa que vuit, l'aibre* se'n troba millor, i ambe* menos* engré,* menos* fems, serà més guapo* i, l'any després, porà* tornar a produir una re... recolta* normala;* tandis* que, si s'hi dixa* tot, l'aibre* l'any després produirà pas re. Quan la recolta* és avinguda,* cal tabé* fer un munt d'atenció pels cùller;* se tenen pas de cùller* tots al cop;* cal que se cullin calque* dia abans que siguin madurs, de manera que, als espediar,* puguin soportar el viatge. Però, a mesura que se'n treu calcun,* els altres,* que són més endarrerits, creixen i al but* de calque* dia se poden cùller.* I aixins* cal passar cinc o sis cops al mateix aibre* per cùller* tota la recolta.*